

Γράφει ο Μπάμπης Ράκης → bambisrakis@cytanet.com.cy

ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Δυο πόρτες έχει η ζωή/ άνοιξα μια και μπήκα/ σεργιάνισα ένα πρωινό/ και ώσπου να έρθει το δειλινό/ από την άλλη βγήκα/

ΤΟΥΣ ΣΤΙΧΟΥΣ ΕΓΡΑΨΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΤΟ 1958 ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ

Αγαπτιέ αναγνώστη καλημέρα.

Σήμερα θα μιλήσουμε για μια ξεχωριστή φυσιογνωμία του ελληνικού τραγουδιού, η οποία δεν τραγούδησε, δεν μελοποίησε τραγούδια, αλλά έγραψε τους στίχους εκατοντάδων τραγουδιών που έμειναν αθάνατα στον χρόνο.

Πρόκειται για την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου (1893-1972) μια από τις σημαντικότερες στιχουργούς του ελληνικού τραγουδιού. Γεννήθηκε στο Αϊδίνη της Μικράς Ασίας και έφθασε στην Ελλάδα οικογενειακώς σε μια μαούνα στον μεγάλο ξεριζωμό του 1922. Ήταν μορφωμένη, είχε πτυχίο δασκάλας από την ελληνική σχολή της Σμύρνης.

Η ίδια θα γράψει για εκείνες τις τραγικές στιγμές και τις εικόνες φρίκης:

«Μας ξεριζώνουν από την ίδια μας τη γη. Ξαφνικά ακούγεται φοβερό βουπτό, δίνεται το σύνθημα και αρχίζει το ποδοπάτημα ποιος θα προλάβει να μπει μέσα στο καράβι. Σε σπρώχνουν σε πονούν. Και έρχονται καράβια και μια θάλασσα άγρια σαν να θέλει να σε πνίξει και αυτή στον καπμό σου».

Στην μετέπειτα πορεία της ζωής της στην Αθήνα, σταδιοδρόμησε ως ηθοποιός (έφτασε να συνεργασθεί και με την Μαρίκα Κοτοπούλη) και ποιήτρια, αλλά τελικά την κέρδισε η στιχουργική, η οποία μετά την χαρτοπαιξία αποτελούσε το μεγάλο της πάθος. Όπως γράφουν οι βιογράφοι της: «Η πληθωρική φυσιογνωμία της Μικρασιάτισσας, που έγινε η φωνή του λαού χωρίς να υπολογίζει το κέρδος και την αναγνώριση, ισοδυναμεί με την ακριβή έννοια του όρου της γνήσιας ελληνικής ψυχής και λεβεντιάς, εκπροσωπώντας τον Έλληνα που η ψυχή του έχει δύναμη, στέκεται στα πόδια του, χαμογελάει και αγωνίζεται να ξεπεράσει την σκληρή πραγματικότητα».

Αξίζει να προσθέσουμε και κάτι χαρακτηριστικό που γράφτηκε για την μεγάλη στιχουργό:

«Η ιστορία της συνδέεται με την ψυχή ενός ολόκληρου λαού, που μέσα από τους στίχους της εκφράζονται όλοι οι καημοί και οι ελπίδες του. Μέσα

από τους στίχους που συνήθιζε να γράφει σε πακέτα τσιγάρων, πριν τους καθαρογράψει στο χαρτί και από εκεί πάρουν τον δρόμο προς την μελοποίηση με προορισμό την καρδιά όλων όσους τους άκουγαν».

Το 1948, σε ηλικία 55 χρόνων, ξεκινά να γράφει στίχους για τραγούδια πουλώντας τους για μηδαμινά ποσά προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του πάθους της για την χαρτοπαιξία. Υπήρχε αυτό το πάθος από παλιά, αλλά κορυφώθηκε μετά τον αναπάντεχο χαμό της κόρης της ηθοποιού Μάϊρης Λαϊδου, που πέθανε σε ηλικία 45 χρόνων.

Την κόρη της την είδαμε στην γνωστή κινηματογραφική ταινία με τον Μίμη Φωτόπουλο «Λατέρνα Φτώχεια και Φιλότιμο» στον ρόλο της τσιγγάνας που του ζητά να «ασημώσει» για να του πει την τύχη του, και αυτός της απαντά με το γνωστό βαρύ του ύφος: «Τι να σε ασημώσω κοπέλα μου, που δεν έχω μία».

Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου θα συνεχίζει να γράφει στίχους μέχρι τέλους. Τους στίχους της τα διαμάντια αυτά της μουσικής μας ιστορίας τα πουλά για ψίχουλα. Το τραγούδι «Δύο πόρτες έχει η ζωή», που αποτελεί και τον τίτλο του σημερινού κειμένου, το πούλησε έναντι 250 δραχμών.

Χαρακτηριστικά η ίδια κάποτε θα πει: «Εγώ γράφω τραγούδια και τα πουλώ. Από εκεί και πέρα δεν ανακατεύομαι αν θα πιάσουν ή όχι, αν θα βγουν ή δεν θα βγουν σε δίσκους. Μόλις τα παραδώσω υπογράφω και μια δήλωση παραιτήσεως από διάφορα δικαιώματα».

Αυτό φυσικά το εκμεταλλεύτηκαν πολλοί και μελοποιούσαν τα τραγούδια της γράφοντας ότι ανήκουν σε άλλους στιχουργούς.

Όμως υπήρξαν και μεγάλα ονόματα που την τίμησαν όπως ο Βασίλης Τσιτσάνης, ο Μάνος Χατζηδάκης, ο Μανώλης Χιώτης, ο Στέλιος Καζαντζίδης, ο Σταύρος Ξαρχάκος κ.ά.

Για τον Βασίλη Τσιτσάνη η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου θα πει: Δεν είχα σκεφθεί να γράψω τρα-

1 Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου, μια από τις σημαντικότερες στιχουργούς του ελληνικού τραγουδιού.

2 Η Ευτυχία σε νεαρή ηλικία ήταν μια όμορφη και μορφωμένη κοπέλα. Υπήρξε στην αρχή ηθοποιός και ποιήτρια, πριν αρχίσει να γράφει τραγούδια.

3 Η κόρη της Ευτυχίας, ηθοποιός Μάϊρη Λαϊδου, που ο πρόωρος χαμός της συγκλόνησε την μητέρα της. Την είδαμε στον ρόλο της τσιγγάνας μαζί με τον Μίμη Φωτόπουλο στο «Λατέρνα, Φτώχεια και Φιλότιμο».

4 Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου μαζί με τον Στέλιο Καζαντζίδη και την Μαρινέλλα.

5 Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου σε μεγάλη ηλικία, μαζί με τον Γρηγόρη Μπιθικώτση.

6 Στιγμές θλίψης και μοναξιάς με παρηγοριά το ποτό, το τσιγάρο και το πάθος της τράπουλας.

γούδια μέχρι την στιγμή που άκουσα την «Συννεφιασμένη Κυριακή». Την αγάπησα πολύ. Βρήκα τον Τσιτσάνη και του πρότεινα να του δώσω στίχους. Παραξενεύτηκε που μια γυναίκα της ηλικίας μου ήθελε να γράψει τραγούδια. Όμως μου έδωσε πολύ κουράγιο, με βοήθησε αφάνταστα. Του χρωστώ ευγνωμοσύνη και τον θαυμάζω».

Κλείνουμε για σήμερα μεταφέροντας τους στίχους του τραγουδιού της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου: «Δύο πόρτες έχει η ζωή». Εκτός από τον Στέλιο Καζαντζίδη, το τραγούδησε η Σωτηρία Μπέλλου, ο Νταλάρας, η Μαρινέλλα και ο Δημήτρης Μητροπάνος.

Το τελευταίο βράδυ μου/
απόψε το περνάω/
και όσοι με πίκραναν πολύ/
τόρα που φεύγω από την ζωή/
όλους τους συγχωράω/
Όλα είναι ένα ψέμα/
μια ανάσα, μια πνοή/
σαν λουλούδι κάποιο χέρι/
θα μας κόψει μιαν αυγή/
Δυο πόρτες έχει η ζωή/
άνοιξα μια και μπήκα/
σεργιάνισα ένα πρωινό/
και ώσπου να έρθει το δειλινό/
από την άλλη βγήκα/.

Όλα είναι ψέμα/
μια ανάσα μια πνοή/
σαν λουλούδι κάποιο χέρι/
θα μας κόψει μιαν αυγή/.

Αυτά για σήμερα. Την άλλη εβδομάδα θα συνεχίσουμε το ταξίδι στα παλιά.

Μπάμπης Ράκης